

TYTUŁ KURSU: EKOLOGICZNE PROBLEMY HANDLU ZAGRANICZNEGO
Przedmiot ograniczonego wyboru dla studentów kierunku Stosunki Międzynarodowe
lub Międzynarodowe Stosunki Gospodarcze
autorzy kursu: Prof. dr hab. Bogusław Fiedor, dr Karol Kociszewski.

Katedra Ekonomii Ekologicznej

Semestr 8 lub 9 studia dzienne, wieczorowe i jednolite magisterskie studia zaoczne, semestr 2 lub 3 magisterskie studia uzupełniające

Osoby prowadzące: Prof. dr hab. Bogusław Fiedor, dr Karol Kociszewski

Opis kursu:

Cele kursu obejmują:

Zaznajomienie słuchaczy z różnymi aspektami i poziomami – globalny, regionalny, krajowy, sektorowy, mikroekonomiczny – współzależności zachodzących między międzynarodową wymianą handlową a środowiskiem przyrodniczym i zrównoważonym rozwojem, ze szczególnym uwzględnieniem międzynarodowej polityki ochrony środowiska.

Tematyka poszczególnych zajęć:

1. Międzynarodowa wymiana handlowa a trwałe i zrównoważony rozwój

1.1. Globalne problemy ekologiczne a handel międzynarodowy

1.2. Główne kierunki i ramy instytucjonalne dyskusji nad współzależnością handlu międzynarodowego i środowiska przyrodniczego

1.3. Zróżnicowany stopień internalizacji środowiskowych niekorzyści zewnętrznych a wolumen i kierunki przepływów towarowych i kapitałowych

1.4. Liberalizacja handlu a stan środowiska w poszczególnych krajach i w skali globalnej. Liberalizacja a internalizacja ekologicznych niekorzyści zewnętrznych. Problem międzynarodowej sprawiedliwości ekologicznej. Liberalizacja handlu a zasada subsydiarności w polityce ekologicznej

2. Ekologiczne bariery handlu zagranicznego

2.1. Międzynarodowe porozumienia ekologiczne a wolumen i kierunki międzynarodowych przepływów towarowych

2.2. Klauzule ekologiczne w międzynarodowych porozumieniach handlowych (ze szczególnym uwzględnieniem GATT/WTO)

2.3. Wpływ krajowych (zewnętrznych i wewnętrznych z punktu widzenia danego kraju) regulacji ekologicznych na eksport i import

3. Aspekty ekologiczne stosunków gospodarczych Polska – Unia Europejska

3.1. Problemy ekologiczne w Traktacie o Stowarzyszeniu oraz Traktacie akcesyjnym i jego skutki ekonomiczno-handlowe (z uwzględnieniem najważniejszych sektorów polskiej gospodarki)

3.2. Skutki ekologiczne i związane z nimi konsekwencje ekonomiczno-handlowe wynikające z istnienia jednolitego rynku Europejskiego

3.3. Stosunki gospodarcze z krajami UE a stan środowiska naturalnego w Polsce

4. Ogólna charakterystyka polityki ochrony środowiska Unii Europejskiej

4.1. Rys historyczny polityki ekologicznej UE.

Początki polityki ochrony środowiska UE – podstawy traktatowe Wspólnoty. Traktat Rzymski, Jednolity Akt Europejski, Traktat z Maastricht i Traktat Amsterdamski, Strategia Lizbońska, (filar ekologiczny Strategia z Goeteborga)). Charakterystyka najważniejszych celów i zasad polityki ekologicznej UE.

4.2. Środowiskowe Programy Działań jako podstawa polityki ochrony środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem programów 5-tego i 6-tego.

4.3. Główne rodzaje instrumentów realizacyjnych polityki ekologicznej UE.

Charakterystyka najważniejszych instrumentów prawno-administracyjnych (systemu prawa ochrony środowiska UE – rozporządzeń, dyrektyw i decyzji, ze szczególnym uwzględnieniem prawa horyzontalnego oraz związanych z jego realizacją instytucji), instrumentów ekonomicznych, które umożliwiają efektywne ekonomicznie wdrożenie standardów ekologicznych.

4.3.1. Ochrona prawna środowiska według głównych jego obszarów (komponentów): ochrony powietrza, ochrony wód, ochrony przyrody, ochrony przed hałasem, przed odpadami oraz nadzwyczajnymi zagrożeniami, chemikaliami, zagrożeniami przemysłowymi i biotechnologią..

4.3.2. Działania o charakterze proekologicznym realizowane w obrębie głównych sektorów gospodarki – w ramach polityki energetycznej, rolnej, transportowej i przemysłowej), działań polityki strukturalnej i w ramach Wspólnej Polityki Rolnej.

5. Dostosowania Polski do polityki i standardów ochrony środowiska UE

5.1. Harmonizacja prawa - główne obszary i rodzaje działań dostosowawczych

Działania konieczne do przeprowadzenia w procesie harmonizacji. W układzie poszczególnych obszarów (komponentów) ochrony środowiska oraz głównych sektorów gospodarki i polityk, które ich dotyczą., w ujęciu sektorowym energetyka, przemysł, transport i rolnictwo. Dziewięć okresów dostosowawczych, które udało się uzyskać w negocjacjach przedakcesyjnych.. Koszty działań dostosowawczych przedstawione według poszczególnych obszarów ochrony środowiska oraz konkretnych rozporządzeń i dyrektyw.

5.2. Programy wdrażania unijnego wsparcia ochrony środowiska w Polsce

Wsparcie finansowe dla Polski w ramach polityki spójności UE. Narodowy Plan Rozwoju na lata 2004-2006 i Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007-2013. Najważniejsze (z punktu widzenia ochrony środowiska) cele, priorytety i działania tych programów wraz z wielkością możliwych do uzyskania alokacji oraz efektywność wykorzystania funduszy przedakcesyjnych i wsparcia w latach 2004-2006

Literatura podstawowa:

1. Budnikowski, Adam. *Ochrona środowiska jako problem globalny* Warszawa: PWE, 1998
2. Kozłowski, Stefan. *Przyszłość Ekorozwoju*. Wydawnictwo KUL. Lublin 2005
3. *Podstawy ekonomii środowiska i zasobów naturalnych*, red. B. Fiedor, Warszawa: Wyd. C. H. Beck, 2002
4. Uwarunkowania ochrony środowiska – aspekty krajowe, unijne, międzynarodowe. Pod red. E. K. Czech. Difin Warszawa 2006
5. M. Kramer, M. Urbaniec, A. Kryński (red.) *Międzynarodowe zarządzanie środowiskiem* C.H. Beck Warszawa 2004

Literatura uzupełniająca:

1. Żylicz T. *Ekonomia środowiska i zasobów naturalnych* PWE Warszawa 2004
2. Jędrońska J. Bar M. *Prawo ochrony środowiska*. Podręcznik Centrum prawa ekologicznego. Wrocław 2005
3. Poskrobko B., Poskrobko T., Skiba K.. *Ochrona Biosfery*. PWE Warszawa 2007
4. Z. Bukowski *Prawo międzynarodowe a ochrona środowiska*. Toruń 2005
5. *Prawo środowiskowe dla ekonomistów* pod red. S. Czai Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego we Wrocławiu. Wrocław 2007

Wymagania wstępne: Mikroekonomia, Makroekonomia Podstawy ekonomii środowiska i zasobów naturalnych, Międzynarodowe stosunki gospodarcze

Efekty kształcenia: Umiejętność interpretacji i wykorzystania wiedzy z zakresu ekologicznych aspektów handlu zagranicznego do podejmowania racjonalnych decyzji gospodarczych.

Zrozumienie uwarunkowań rozwoju gospodarczego w aspekcie zależności zachodzących między międzynarodową wymianą handlową a środowiskiem przyrodniczym, ze szczególnym uwzględnieniem międzynarodowej polityki ochrony środowiska powinno być przydatne podczas przyszłej kariery zawodowej zarówno w sektorze prywatnym jak i sektorze publicznym.

Forma kursu: wykład

Liczba godzin w semestrze: 15 godzin wykład

Liczba miejsc: 15-60

Forma zaliczenia: pisemne kolokwium zaliczeniowe